

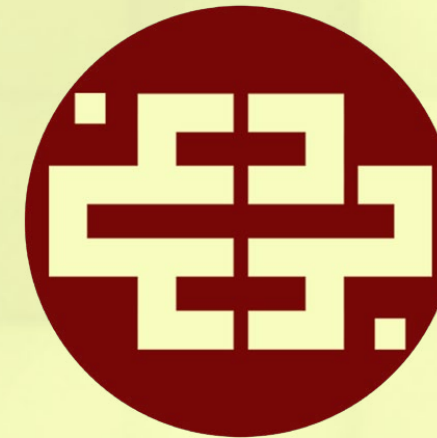
گاهنامه فرهنگی، اجتماعی، سیاسی دغدغه
سال دوم | شماره دهم | فروردین ۱۴۰۰
انجمن اسلامی دانشجویان مستقل
دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه علامه طباطبائی

ایران روبه انقراض

نرخ رشد جمعیت ۹۹
تنها ۰/۶ درصد!!!

ایران چند سال دیگر
به روایت تصویر

گاهنامه فرهنگی، اجتماعی، سیاسی دغدغه
سال دوم | شماره دهم | فروردین ۱۴۰۰
انجمن اسلامی دانشجویان مستقل
دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه علامه طباطبائی

صاحب امتیاز: انجمن اسلامی دانشجویان مستقل
مدیر مسئول و سردبیر: علیرضا کریم خانی
ویراستار و جانشین سردبیر: محمدامین برغمندی
صفحه آرا: محمدحسین نیکبخت
هیئت تحریریه: مبینا اصلی بیگی، مریم سلطانی،
حنانه سادات مطلبی، نیلوفر رضایی، زهرا دهاقین،
مریم سلطانی، نرگس رضایی، علی اکبر قلی پور

ما را در شبکه های اجتماعی دنبال کنید
فقط کافیست به روی نشان ها ضربه بزنید

۶

۴

۱۲

۱۰

۱۴

۱۸

همکاری ویژه / ۴
گذری از اصل آزادی مشروط / ۶
روشنفکر یا روغن فکر / ۱۰
ایران رو به انقراض / ۱۲
گروه های جهادی سفیران امید و کار / ۱۴
ایجاد امید صادقانه و ارائه راهکار / ۱۸

همکاری ویزها

چندی پیش در تاریخ ۷ فروردین ماه خبری منتشر شد مبنی بر امضای سند ۲۵ ساله میان ایران و چین. در ادامه یک سری گمانه زنی‌ها راجع به این سند در فضای مجازی منتشر شد. در این یادداشت به بهانه اتفاقات اخیر به معرفی این سند و موضوعات پیرامون آن می پردازیم.

ماهیت سند

این سند با عنوان (برنامه همکاری‌های جامع ایران و چین) توسط محمدجواد ظریف و وانگ یی وزیر امور خارجه چین در روز ۷ فروردین ماه امضا شد. این سند شامل حوزه‌های سیاسی، اقتصادی، دفاعی، امنیتی، فرهنگی، علمی، جهانگردی، نفت و انرژی، کشاورزی، فناوری ارتباطات و تجارت و... می شود. این سند در قالب یک برنامه هفتمند برای شکل دهی به روابط موجود و معنی دار کردن آن است.

امضای یک شبه

براساس تصور اکثر مردم این سند یک شبه امضا نشد بلکه از بهمن ماه سال ۱۳۹۴ همزمان با سفر رسمی رئیس جمهوری خلق چین به تهران پیشنهاد انعقاد سند همکاری بلند مدت مطرح شد. مقام معظم رهبری هم در دیدار رئیس جمهور چین ((توافق روسای جمهوری ایران و چین را برای یک روابط استراتژیک ۲۵ ساله، کاملا درست و حکمت آمیز)) دانستند.

از اسفند ماه ۱۳۹۴ تا بهمن ماه ۱۳۹۷ وزارت امور خارجه با همکاری وزارت خانه‌ها و نهادهای مختلف داخلی، جلسات زیادی با هدف الویت‌بندی، تدوین پیش نویس و مفاد قابل طرح در این سند برگزار کردند.

در اسفند ماه ۱۳۹۷ آقای علی لاریجانی رئیس وقت مجلس شورای اسلامی در سفری رسمی به چین در دیدار با رئیس جمهور چین از نهایی شدن پیش نویس سند ۲۵ ساله در آینده‌ای نزدیک خبر داد. سپس تا شهریور ماه ۱۳۹۸ پیش نویس سند توسط طرف ایرانی نهایی و آماده ارائه به طرف چینی شد.

در شهریورماه ۱۳۹۸ آقای ظریف وزیر امور خارجه، در سفری به چین پیش نویس سند را به وزیر امور خارجه چین تحویل داد و سپس در فروردین ماه ۱۳۹۹ طرف چینی نظرات خود پیرامون پیش نویس دریافت شده را به طور رسمی اعلام نمود. در آخر در ۷ فروردین ۱۴۰۰ برنامه جامع همکاری فیما بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری خلق چین امضا شد.

“

علت منتشر نشدن متن کامل و جزئیات این سند به دلیل آن است که این سند عهدنامه، قرارداد و موافقت نامه نیست و سندی تعهدآور و الزام آور نمی باشد. هم چنین علاوه بر این با وجود تحریم‌های تجاری و بانکی آمریکا و با توجه به اینکه این سند کمکی است برای دور زدن تحریم‌ها، محرمانه بودن این سند به سود کشور است.

منافع سند ۲۵ ساله

در حال حاضر چین دومین قطب اقتصادی جهان است و پیش بینی می شود که در چند سال آینده چین به اولین قطب اقتصادی جهان تبدیل شود. حال ما با امضای این سند و همکاری‌های تجاری با چین می توانیم اقتصاد خود را بهبود بخشیم. با توجه به اینکه یکی از صادرات مهم کشور ما فروش نفت خام است اما به دلیل تحریم‌های آمریکا و نداشتن خریدار ثابت، آن طور که باید از فروش نفت سود نمی‌بریم. حال با امضای این سند، چین به عنوان خریدار ثابت نفت خام، کمکی به حل این مشکل کرده است. از طرفی این به سود چین هم هست که یک منبع ثابت نفت خام را داشته باشد.

از دیگر مزایای این سند کمک چین به ایران در ساخت شهر هوشمند، ایجاد قطارهای پرسرعت برقی، کمک به فناوری‌های هوش مصنوعی و... است. همچنین با توجه به اینکه ایران کشوری کهن و دارای چشم اندازهای گردشگری بسیاری است، این همکاری باعث بهبود و توسعه گردشگری در ایران می شود.

بی تاثیر شدن تحریم‌ها

یکی از اصلی ترین و مهم ترین منفعت ایران با امضای این سند ایجاد فرصتی جدید برای مقابله با فشارهای آمریکا و شکست کامل این فشار حداکثریست. آمریکا تا

به امروز به هیچ کدام از تعهدات خود پایبند نبوده است. با امضای این سند ایران امکان دور زدن تحریم‌ها را پیدا می کند که نتیجه آن افزایش تعاملات با کشورهای دیگر و در نتیجه رشد اقتصادی کشور را به دنبال دارد. بسیاری از افراد هم به این موضوع اشاره کرده و گفته اند که تا به حال حفظ روابط با چین توانسته تا حدودی تحریم‌های آمریکا علیه ایران را چه در دوره تحریم‌های اوباما، چه در دوره ترامپ و چه در دوره فعلی بایدن ناکارآمد کند.

احیای جاده ابریشم

جاده ابریشم یک مسیر باستانی است که ایران به عنوان واسطه بین اروپا و آسیا جایگاه کلیدی در احیا این مسیر دارد. حال چین به منظور گسترش تجارت به دنبال احیای این مسیر است. بخشی از سند ۲۵ ساله ایران و چین، توسعه و تقویت این مسیر تجاری است. که نتیجه آن رونق اقتصادی و تعامل بیشتر با کشورهای آسیایی و اروپایی است.

با توجه به مطالب گفته شد این سند به نفع کشور و به سود مردم است اما باید به این موضوع هم توجه کرد که صرف امضای یک سند نمی‌تواند بهبود دهنده اوضاع باشد و اجرایی شدن سند موضوعی مهم‌تر است.

گذری از اصل آزادی مشروط

بررسی برخی جوانب آزادی مشروط زندانیان

مریم سلطانی | عضو فعال دانشکده علوم اجتماعی انجمن مستقل

با شنیدن خبر رفتن فردی در زندان، گمان می‌کنیم که این فرد بعد از زندان اصلاح خواهد شد و جرم خود را تکرار نخواهد کرد. اما متأسفانه در دنیای واقع این چنین نیست و کسانی هستند که دوباره کار اشتباه خود را تکرار می‌کنند و مرتکب جرمی تکراری یا حتی بیشتر می‌شوند. کسانی هم هستند که در زندان اصلاح شده و ادامه مسیر زندگی خود را بهتر از گذشته سپری کردند. همچنین افرادی با لطف رهبر معظم انقلاب و افراد نیکوکار خیر، بر حسب شرایطی از زندان آزاد می‌شوند. کارشناسان معتقدند گاهی فرد آزاد شده از زندان به علت شکسته شدن قبح کارخلافی که انجام داده است، از قبل جریح‌تر می‌شود. همچنین به نظر آنها زندان در برخی مواقع نه تنها باعث تثبیت خلاف آنها نمی‌شود بلکه در موارد بسیاری موجب اصلاح فرد می‌شود. به همین منظور قوانینی همچون عفو و آزادی

مشروط زندانیان وارد قانون اساسی کشورمان شده است تا تشویقی باشد برای کسانی که درطول دوره محکومیتشان تحولات اخلاقی و رفتاری دیده می‌شود.

آزادی مشروط عرصه‌ای برای آزمودن محکوم

قاضی در طول دوران محکومیت یک فرد راحت‌تر می‌تواند رفتارهای او را زیر نظر داشته باشد تا تاثیرات مجازات را بر او ببیند؛ در این صورت اگر تحولی رخ داد فرد می‌تواند شامل قوانینی که مطرح شد بشود. البته تشخیص اصلاح مجرمان کار آسانی نیست، زیرا برای فهم اصلاح شدن مجرمان باید بسیار رفتار آنها را به دقت زیر نظر گرفت. برخی محکومین به جهت اینکه ذاتاً شرور نیستند و برای یک سری جرم‌های غیرعمد محکوم شدند، راحت‌تر مشمول این

قوانین می‌توانند بشوند. البته آزادی مشروط، عرصه‌ای برای آزمودن فرد محکوم است، چون اگر در این مدت خلاف تعهدات عمل کند و راه گذشته را تکرار کند آن وقت دوباره برای گذراندن باقی مانده دوران محکومیت راهی زندان خواهد شد و محکوم باید مدتی را در زندان بگذراند تا هم به صورت نسبی اصلاح شود و هم ناظران بتوانند میزان تحول رفتاری او را ارزیابی کنند. در واقع فرد محکوم باید دوران محکومیتش در زندان را با حسن اخلاق سپری کند و حسن معاشرتش دائمی و مستمر باشد. البته تشخیص این موضوع گاهی سخت می‌شود، برای همین همواره رصد اعمال زندانیان توسط رفتارشناسان، روانشناسان و آسیب‌شناسان اجتماعی مورد تأکید است؛ تا افراد فرصت طلب و متقلب نتوانند از این امتیاز قانونی سوءاستفاده کنند. شاید یکی از سخت‌ترین شرایط آزادی مشروط، شرط پیش‌بینی

تکرار نشدن جرم از سوی محکومان باشد، یک کارشناس هر چقدر هم خبره باشد می تواند تحت تاثیر ظاهرسازی های افراد قرار بگیرد و تشخیص این که آنها پس از آزادی از زندان واقعا اصلاح می شوند یا این که دوباره دست به ارتکاب جرم می زنند، کاری است ریسک بالا.

شرایط و اولویت در آزادی مشروط

شرایط آزادی مشروط برای همه افراد یکسان است اما می تواند تاثیرگذاری اش بر روی زنان و مردان متفاوت باشد. زنان در جامعه نسبت به مردان کمتر مرتکب جرم می شوند و آن هم اغلب اجرام غیر عمد و مالی به دلیل نداشتن تخصص و آگاهی.

یکی از چالش های دیگر مرتبط با حبس در زندگی زنان، از دست دادن سرمایه های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی است. بر این اساس، خانواده و حمایت های خانوادگی، بستگان، شبکه های ارتباط دوستانه و محرومیت از فعالیت ها و مشارکت های اجتماعی از جمله سرمایه های اجتماعی- فرهنگی است که احتمالاً فرد با رفتن به زندان، آنها را از دست می دهد.

برخی خانواده های متعلق به سطوح طبقاتی بالاتر که در شبکه های خانوادگی و اجتماعی گسترده ای عضویت دارند، احتمالاً در پذیرش یا نپذیرفتن زنان سابقه دار تردید پیدا می کنند؛ هرچند میزان آشکار شدن داغ ننگ زندان نیز در این میان، بسیار نقش دارد. به این ترتیب، ممکن است بعضی از این خانواده ها با پذیرش این زنان، ارتباط خود را با این شبکه ها قطع کنند. همچنین بعضی خانواده ها عضویت در این شبکه ها و حفظ پیوندهای خانوادگی و اجتماعی را به پذیرش و حمایت از زنان سابقه دار ترجیح می دهند که این مسئله، ممکن است چالش های عدیده ای را در زندگی زنان به وجود آورد. پس با توجه به دلایل گفته شده بهتر است اقداماتی برای جلوگیری از حضور کمتر زنان در زندان ها باشد و بانوانی که شرایط آزادی مشروطه را

دارند با نظرات کارشناسی شده درمورد هر فرد از زندان رهایی یابند، با دادن تعهد مبنی بر عدم تکرار جرم و ارتکاب به جرم های دیگر از زندان رهایی یابند؛ همچنین آزادی مشروط برای جوانان چه از مونث و مذکر بسیار کاری پسندیده است و حتماً و اکیداً باید در دوران هایی که جوانان ما به علت جرم های مختلف در زندان هستند با وجود افرادی متخصص و کارشناس دوره های فرهنگی اخلاقی را سپری کنند و کمک کرده تا ادامه مسیر زندگی خود را بهتر ادامه بدهند و اگر کسانی باشند از جوانان که شرایط آزادی مشروط را دارند کمک های لازم را انجام دهند تا جوان ما زودتر و هدفمند تر به زندگی برگردد؛ چرا که ایام جوانی دارای انرژی بهتر و فکری توانمندتر و همچنین جامعه ما به جوانان نیاز دارد و نباید جوانانی که به دلایل مختلف مرتکب جرم شده اند به حال خود رها شوند؛ جوانان از سرمایه های خوب و کارآمد جامعه هستند.

قشرهای دیگر هم دارای اهمیت هستند اما اگر آزادی مشروط بر اساس اولویت باشد نتیجه و کارایی بهتری قطعاً خواهد داشت.

چرا زندان؟

بهتر است قبل از بررسی و پاسخگویی به بقیه مسائل پرسیم چرا زندان؟ یعنی دنبال علت ها باشیم علت ها اگر برطرف شوند دیگر نیازی نیست در برابر معلول هایی با هزینه و آسیب های بیشتر سوال "چه کنیم" را پرسیم. برخی علت ها به موارد شخصی برمیگردد اما اکثر علت هایی چون اقتصادی و فرهنگی قطعاً به برنامه ریزی حساب شده نیاز دارد و وجود اقشاری چون جوانان و زنان در زندان و مسائل فاسد در جامعه، نشانه بی تدبیری است.

آب رودخانه آلودست. به نظر شما منشأ (چشمه) را تمیز کردن بهتر است یا همان نقطه ی جویبار را؟

ادامه دارد...

روشنفکر یا روغن فکر

علی اکبر قلی پور | عضو فعال دانشکده علوم اجتماعی انجمن مستقل

روشنفکری دینی در ایران

نوزدهم فروردین سالروز شهادت آیت الله سید محمدباقر صدر و بنت الهدی صدر است. این دو بزرگوار متفکر، اخلاق مدار و خردورز با اهدای جانشان در برابر حکومت‌های جور زمان ایستادند و افکار خود را برای آیندگان به یادگار گذاشتند. حرکت آیت الله صدر در تاریخ فکری جهان اسلام یک حرکت سترگ و پویا بود که در نتیجه منجر به حرکت‌های سیاسی و فرهنگی در جهان اسلام به ویژه در عراق شد. جایگاه علمی این دانشمند تنها به دانش فقه و اصول محدود نبود بلکه دیدگاه‌های فکری او در عرصه اقتصاد با عنوان (اقتصادنا) و فلسفه با عنوان (فلسفتنا) قابل روئیت است.

حجت الاسلام والمسلمین شیخ محمد یزید درباره فعالیت‌های فرهنگی شهید صدر و تاثیر آن میفرمایند: "شهید صدر در خانه تقوا و علم و فرهنگ زندگی میکردند و از اوضاع و شرایطی که در آن به سر میبردند، آگاهی بسیار داشتند. ایشان از تهاجم فرهنگی و طرح‌های دشمنان برای هدف قرار دادن کبان حوزه‌های دینی و دور کردن آنها از زندگی مردم، رنج میبردند و از این رو، با فرهنگ‌های وارداتی و مسائلی که تجدد تلقی میشوند؛ ولی در واقع برای جدا کردن اسلام و دین از متن زندگی مردم طراحی شده‌اند؛ برخورد جدی داشتند".

همچنان شیخ یزید در ادامه میگوید: "مجله «رسالتنا» که سرمقاله آن با قلم شریف ایشان و همکاری تنی چند از علمای فاضل و برجسته حوزه نوشته میشد و نیز مجله الاضواء که همچون

نور انتشار می یافت؛ غبار از چهره احکام اسلامی می زدودند و به مقایسه میان فلسفه قدیم جدید و مقابله با آرای معرفت‌شناسی و جامعه‌شناسی و اقتصاد و جامع الاطراف بودن مکتب اسلام در رهبری جامعه می پرداختند".

اما نقش شهید صدر در روند انقلاب اسلامی ایران تاثیر داشته است و خود را پیرو امام خمینی (ره) میدانست و

آگاه‌سازی مردم از شبهات دینی، علمی را برعهده داشت.

بنت الهدی صدر خواهر شهید محمدباقر صدر هم یکی از چهره‌های علمی تاریخ اسلام است. ایشان هم کتاب‌هایی به نام: ای کاش می دانستم، دو زن و یک مرد، خاطراتی در تپه‌های مکه، به دنبال حقیقت و... نوشته است؛ که کتاب‌هایش در دوران حکومت بعثی‌ها و صدام‌حسین جزء کتاب‌های ممنوعه به شمار میرفتند.

بنت الهدی صدر شعرهای زیبایی در حوزه ادبیات عرب سروده است و زنان زیادی در محضر او علم آموختند و رمان‌های زیادی به یادگار گذاشته‌اند؛ وی یکی از چهره‌های برجسته جهان عرب بود و به درجه اجتهادی رسید و در روز پس از بازداشت برادرش توسط حکومت بعث در میان زنان دستگیر شد و در میان زنان حاضرگفت: "اسلام غریب است و دلسوز کم دارد".

روشنفکر کیست؟

جلال آل احمد یکی از نامدارترین روشنفکران ایرانی است که در تبیین معنا و مفهوم جریان روشنفکری و روشن فکر تلاش بسیاری کرده است. تعریف جلال از روشن فکر معقول است؛ در نظر او روشن فکر کسی است که از رویدادهای جامعه درک واقع‌بینانه‌ای دارد و با استفاده از ظرفیت‌هایی که گفتن و نوشتن و در نگاهی کلان‌تر، دانش و آگاهی می‌تواند در جامعه ایجاد کند، سعی دارد که وضع موجود را به نقطه مطلوب نزدیک کند.

آل احمد در دوران زندگی خود فعالیت‌های سیاسی و فکری زیادی انجام داده است تا بتواند به آن آرمان‌های عدالت خواهانه‌اش برسد اما متأسفانه نشد و به ادبیات و سفر کردن روی آورد؛ از جمله سفرهایی که به دنیای غرب داشت او را از ساختارها و اصلاحات کشور ناامید ساخت؛ اما آل احمد با دیدن اوضاع نابسامان اجتماعی و

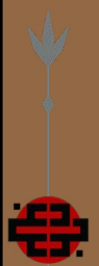
سیاسی کشور، اندیشه‌اش را به قلم درآورد و کتاب غرب زدگی، نون و قلم از آثار او به شمار می آید. اما در ایران روشنفکری طور دیگری جلوه نمایی میکند که کاملاً دور از انتظار آل احمد است؛ در ایران روشنفکری فقط به گذاشتن سیبیل نیچه‌ای و عینک گرد و سیگار بر لب و موزیک خارجی گوش دادن خلاصه میشود؛ روشنفکری در ایران با خواندن کتاب بوف کور صادق هدایت ایجاد میشود؛ به دست گرفتن کتاب سرمایه مارکس نمایان میشود.

روشنفکری در ایران با خواندن رشته‌های علوم اجتماعی و مخالفت با دین و مذهب و اعتراض‌های بیجا دانشجویی شکل میگیرد و این ها شکل نادرست روشنفکری است که آل احمد این جریان‌ها را باطل و معیوب میخواند.

روشن فکر از منظر دکتر شریعتی:

به انسان خودآگاه و متعصبی اطلاق می‌شود که جامعه، زمان و زبان مردم خویش را خوب بشناسد و بینشی انتقادی داشته باشد، به همین دلیل لزوماً فیلسوف و دانشمند بودن و نویسندگی و هنرمندی از اوصاف لازم و ضرور او به شمار نمی‌رود.

پس با این حساب روشن فکر کسی است که هویت ملی را طلب کند؛ اصلاحات و سازشکاری را پیشی بگیرد؛ در برابر غربزدگی و وانهادگی مردم ایستادگی کند؛ احیا و بازگشت به دینی آرمانی و به دور از خرافات، تعصبات، مقدس مابی و تحجر اندیشی که توان رشد و توسعه معنوی و مادی جامعه را در خود داشته باشد، تدوین و تبلیغ کند.

ایران روبه انقراض

کاهش نرخ فرزندآوری، مسئله‌ای است که کشور ما با آن مواجه است. این مشکل که اخیراً بروز پیدا کرده متأثر از تغییر آگاهی افراد و ارزش‌های فرزندآوری بوده است که بیش از هر چیزی از سبک‌زندگی افراد نشئت می‌گیرد. در این یادداشت سعی بر این است تا ضمن ارائه آمارهایی در خصوص روند تغییر سن ازدواج دختران و نرخ فرزندآوری در سال‌های متوالی در کشور به بررسی مهم‌ترین عوامل و معضلات فرهنگی و اجتماعی موثر بر کاهش نرخ باروری پرداخته و اقدامات پیشنهادی برای دولت و فعالیتهای انجام شده توسط این نهاد را بررسی کنیم.

سقوط آزاد جمعیت ایران در سده‌ی گذشته

سرشماری انجام شده در دهه‌ی چهارم نشان می‌دهد میانگین سن ازدواج دختران ۱۸.۴ بوده است. این شاخص تا سال ۱۳۹۰ روند صعودی طی کرد و میانگین سن ازدواج به ۲۳.۴ رسید، ولی در سال ۱۳۹۵ این نرخ با کمی کاهش مواجه شد. در خصوص میزان باروری در سال‌های ۱۳۳۵، ۱۳۶۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۹۵ باید گفت تعداد فرزندی که هر خانم به دنیا می‌آورد به ترتیب ۷.۲، ۶.۵، ۲.۸ و ۲.۱ بوده است و در یک نگاه کلی می‌بینیم که نرخ فرزندآوری از سال ۱۳۶۵ تا ۱۳۷۵ تقریباً به نصف می‌رسد. این روند تغییر جمعیت که اثرات منفی آن دامن‌گیر کشورمان شده است، دلایل مختلفی دارد که از مهم‌ترین آنها می‌توان به عوامل گوناگون فرهنگی و اجتماعی اشاره کرد.

هسته‌ی فرهنگ و رشد جمعیت

مذهب و ایدئولوژی‌های مذهبی بر نظام ارزش‌ها و هنجارها در زمینه‌ی ازدواج و فرزندآوری تأثیرگذار است. در این حیطه همانند بسیاری از موضوعات دیگر نباید از امکان به وجود آمدن انحراف چشم‌پوشی کرد و نهادهای ذی‌ربط بایستی با ارائه راهکار، نکات مهمی را به زوجین قبل از ازدواج یادآور شده و آموزش دهند و این مسئله بیش از هر چیزی همکاری نهادهای دولتی را می‌طلبد.

مطالعاتی که در سراسر کشور انجام شده است نشان می‌دهد که قومیت افراد می‌تواند باعث تفاوت در سطح، الگو و روند باروری گروه‌های قومی شود. همچنین نظام جنسیتی که در هر جامعه‌ای وجود دارد بر نرخ باروری تأثیرگذار است، به عنوان مثال ترجیح فرزند پسر یا دختر می‌تواند رفتار باروری را تغییر دهد. (نظام جنسیتی مجموعه‌ای از عقاید و هنجارها، سنت‌ها و محدودیت‌هاست که از طریق آنها معنای زن و مرد بودن تعریف می‌شود و بر فرزندآوری تأثیرگذار است) به علاوه، هنجارهای خانواده‌های بزرگ و کوچک بر میانگین اندازه‌ی ایده‌آل خانواده تأثیرگذار است و نباید از این عامل غافل شد و در صورت نیاز باید سیاست‌های لازم از طرق مختلف اعمال شود.

اهداف و وظایف بانوان

از دیگر عوامل مهمی که بر روند باروری در سال‌های اخیر تأثیر داشته است، افزایش میزان تحصیلات زنان است. مهم‌ترین نکته‌ای که درمورد این موضوع به ذهن من می‌رسد این است که اگر به راستی تحصیلات بانوان می‌تواند این تأثیر سوء را در زندگی شخصی و اجتماعی آنها داشته باشد، چرا عالم‌ترین بانوی عالم، حضرت فاطمه زهرا(س) از این مشکل به دور بوده است؟ لذا از نظر من با توجه به جنس محتوایی که امروزه در مراکز علمی فراگرفته می‌شود چنین مشکلی به وجود آمده است و دغدغه‌مندان این حوزه بایستی در زمینه‌های علمی مختلف در مسیری قدم بگذارند که هدفی جز رستگاری انسان و رسیدن به حقایق ندارد، و تنها در این صورت است که نتیجه‌ی تلاش‌هایشان ثمربخش خواهد بود. به علاوه، لازم به ذکر است که در اینجا نقش نهادهای آموزشی برای ایجاد بستر لازم پررنگ‌تر می‌شود.

در ادامه، شاغل بودن یا نبودن زنان مطرح است که به کنترل یا افزایش باروری می‌انجامد. نکته‌ای که در این قسمت اهمیت دارد، موثر و سازنده بودن حضور بانوان در برخی نهادها و ارگان‌هاست، ولی این موضوع دلیل نمی‌شود وظایف افراد به فراموشی سپرده

شود، در واقع من فکر می‌کنم انسان‌ها، علی‌الخصوص خانم‌ها که موضوع بحث ما هستند، یک سری وظایف با سلسله مراتب مشخصی دارند که لازم است دست به اولویت‌بندی آنها بزنند، و از نظر من رسانه و نهاد آموزش و پرورش در مقاطع مختلف رشد افراد می‌توانند با اقدامات متنوعی نقش خود را ایفا کرده و با کمک به افراد برای انتخاب بهترین تصمیم‌ها تأثیرگذاری خود را ایفا کنند.

سیاست‌های جمعیتی، مهمترین ابزار دولت

سیاست‌های جمعیتی یکی از ابزار مهم دولت در راستای حل مسائل جمعیتی همچون افزایش نرخ باروری، ازدواج و ... است. نکته‌ی مهمی که در این خصوص وجود دارد توجه به استفاده‌ی به موقع از آنها و تأثیرگذاری این موضوع بر روند رشد جمعیت است، به همین دلیل نهادهای مربوطه باید با دقت و ریزبینی بیشتری در این حیطه دست به عمل بزنند.

اکنون با توجه به توضیحاتی که قبل‌تر داده شد، اگر بخواهیم اقدامات دولت برای حل معضل مذکور را بگوییم باید به

تشکیل کمیسیون ویژه جمعیت در مجلس و طرح جوانی جمعیت و تعالی خانواده اشاره کرد. البته دولت برای افزایش باروری اقداماتی در زمینه‌های دیگر انجام داده است اما اشاره به آنها از هدف این یادداشت به دور است. و در آخر باید گفت که تمام این فعالیتهای دولت اولین قدم‌های آن در این مسیر است و تغییرات بیشتر به همت قوی‌تری نیاز دارد.

گروه‌های جهادی سفیران امید و کار

مصاحبه دغدغه با ایمان ایرانی، دبیر مجمع جهادگران کل کشور و مسئول پیشین معاونت عملیات جهادی دانشگاه‌های استان تهران، حول فواید و اشکالات اردوهای جهادی

شاید بتوان این جمله را به عنوان شعار اصلی گروه‌های جهادی دانست. گروه‌هایی متشکل از جوانان مومن انقلابی که در جهت رفع محرومیت و کمک برای ایجاد عدالت و پیشرفت، سالانه در ایام‌های مختلف در هرجایی که نیاز به حضور و فعالیت است حاضر می‌شوند. گاهی در کوچه و خیابان شهرشان و گاهی کیلومترها دورتر از خانه و کاشانه.

کار خدمت رسانی به مناطق محروم از همان ابتدای انقلاب اسلامی ایران آغاز شد و تا به الان با قوت ادامه پیدا کرده است. فعالیت‌های جهادی در زمره تاثیرگذارترین اقدامات برای محرومیت‌زدایی به حساب می‌آیند که البته نیازمند رعایت یکسری نکاتی است تا بتواند عمق تاثیرگذاری خود را افزایش دهد و از آسیب‌های احتمالی جلوگیری کند.

در این راستا گفت‌وگویی داشتیم با ایمان ایرانی، دبیر مجمع جهادگران کل کشور، مسئول قرارگاه جهادی انصارالزهرا(س) و مسئول پیشین معاونت عملیات جهادی

کرد: «یکی دیگر از تاثیرات مهم این است که وقتی مسئولین منطقه می‌بینند گروه‌هایی از دانشجوی و طلبه و افراد مختلف با تخصص‌های گوناگون آمدند و برای رفع نیاز و مشکلات مردم مناطق محروم کار می‌کنند، این خودش محرکی می‌شود برای آن‌ها که مثلاً ما هم باید با همین روحیه با همین منش با همین همت و بدون انتظار برای مردم کار کنیم. این‌ها هم به مرور تاثیرات خودش را می‌گذارد.»

خط شکن در بحران‌ها

هر بار که بحرانی همچون سیل و زلزله و بیماری همگانی گریبان کشور را گرفته، اولین کسانی که به کمک مردم و مسئولین شتافتند، نیروهای جهادی بودند. آقای ایرانی به این نکته اشاره کردند: «جنبه دیگری که خیلی تاثیرگذار بوده است، فعالیت‌های این گروه‌ها در بحث بحران‌ها است. ما نمونه‌های آن را هم در زلزله‌های اخیر، سیل خوزستان و لرستان همچنین شرایط کرونا شاهد بودیم. گروه‌های جهادی در ابتدای بحران با حضور مردمی خودشان باعث شدند آن ترسی که از بیمارستان‌ها برای ارتباط با بیماران یا آن ترسی که در غسالخانه‌ها بود شکسته بشود و روحیه‌ای باشد که دوباره کادر درمان بتوانند با همه ظرفیت خدمت کنند. همچنین در بحث سیل و زلزله تا نهادها و ادارات برنامه ریزی کنند، بچه‌های جهادی اقدام به کمک کردند و کارها را پیش بردند.»

استفاده از ظرفیت مردمی توسط گروه‌های جهادی حامل پیامی مهم برای مسئولین

دبیرمجمع جهادگران در رابطه با نقش نیروهای جهادی در بحران کرونا گفت: «در موضوع کرونا نقش گروه‌های جهادی خیلی نقش مهمی بود. در واقع گروه‌های جهادی نشان دادند برای مبارزه با این بیماری می‌شود از ظرفیت خود مردم استفاده کرد و خیلی از مردم در قالب همین گروه‌ها در محلات مختلف، بیمارستان‌ها، غسالخانه‌ها و بعد از آن برای کمک به آسیب دیدگان ناشی از شرایط کرونا، فرایندهای مختلف کمک مومنانه فعال شدند. این حضور مردمی خیلی به نهادهای دولتی و حکومتی ما کمک کرد برای کنترل بیماری کرونا. ورود گروه‌های جهادی برای تولید ماسک که باعث شد بحران ماسک در ایران خیلی زود حل بشود یک پیام برای همه مسئولین و همه تصمیم‌گیران داشت که ما اگر ظرفیت مردمی را برای حل مشکلات احیا بکنیم همه بحران‌ها قابل حل است.»

محرومیت‌زدایی تنها یکی از اقدامات نیروهای جهادی است

فعالیت‌های جهادی عرصه‌های گوناگونی دارد اما تصور ابتدایی مردم فقط محرومیت‌زدایی است که توسط این گروه‌ها انجام می‌گیرد. دبیر مجمع جهادگران در این راستا بیان کرد: «فعالیت‌های گروه‌های جهادی را باید از چند زاویه بررسی کرد. در نگاه اولیه انتظاری که از گروه‌های جهادی وجود دارد، فقط محرومیت‌زدایی است در حالیکه محرومیت‌زدایی فقط یکی از اقدامات گروه‌های جهادی می‌دانیم. این گروه‌ها اقداماتی انجام می‌دهند که بسیار تاثیر گذار بوده است از جمله اینکه عرصه گروه‌های جهادی به گونه‌ای است که افراد حاضر در برنامه‌های آن حالا از جنبه‌های معنوی و تخصصی به صورت فردی و جمعی رشد می‌کنند. البته در عرصه محرومیت‌زدایی هم اقدامات گروه‌های جهادی در ۲۰ سال گذشته اقدامات خوبی بوده است. گاهی در دورترین مناطق، سخت‌ترین مناطق خیلی از بیمانکاران حضور نداشتند اما خیلی از نیروهای جهادی آمدند و کار کردند.»

حضور نیروهای جهادی، نیروی محرکه برای مسئولین مناطق محروم

مسئول قرارگاه جهادی انصارالزهرا با ذکر این نکته که حضور نیروهای جهادی در مناطق محروم باعث ایجاد روحیه امید در میان اهالی مناطق محروم می‌شود اضافه

ایمان ایرانی در رابطه با همکاری گروه‌های جهادی و نهادهای دولتی با ذکر این نکته که این دو مکمل یکدیگر هستند، بیان کرد: «قرار نیست که موازی کاری صورت بگیرد. هر جا نهادهای ما نتوانند با همان مدل معمولی قدمی بردارند، گروه‌های جهادی با همت و تلاش و پیگیری وارد می‌شوند. منتهی یک نکته‌ای که وجود دارد این است که مدل این کمک باید به نحوی باشد که مسئولین هم به حرکت در بیاورد نه اینکه بچه‌های جهادی بخواهند صرفاً کار مسئولین را انجام بدهند و خود آن‌ها هر روز بی تفاوت‌تر بشوند. آن نحوه ورود بچه‌های جهادی باید به گونه‌ای محرک خود مسئولین و مشارکتی باشد.»

باید در انجام فعالیت‌ها مردم را هم مشارکت بدهیم

دبیر مجمع جهادگران با بیان این نکته که حضور گروه‌های جهادی در مناطق محروم یک حضور فرهنگی_اجتماعی است و باعث ایجاد امید و روحیه کار و تلاش می‌شود به اهمیت حضور محرک نیروها و اشاره کرد و گفت: اینجا اکثر گروه‌های جهادی باید تلاش بکنند که این نحوه ورود، محرک باشد و باعث ایجاد توقع دائمی نشود. یعنی مثلاً در پروژه‌ها نیازسنجی بشود. مسئله محور پیش رفت و همه ابعاد قضیه را بررسی کرد. مثلاً ما اقدامی می‌خواهیم انجام بدهیم، از خودمان بپرسیم آیا این واقعا مسئله و نیاز منطقه هدف است؟ از طرفی حتماً خود مردم را در انجام آن فعالیت‌ها مشارکت بدهیم. اگر مشارکت نداشته باشند به مرور آن فعالیت و آن پروژه با شکست مواجه خواهد شد. پس یکی از لازمه‌های جدی این مسئله خود مشارکت مردم منطقه است. حتی اگر هم قرار است سبدکالایی توضیح بشود باز با مشارکت خود مردم باشد

مشارکت خود اهالی باشد که آن‌ها بتوانند به نوبه خودشان کمک بکنند. مثلاً فرض کنید اگر غذای گرم می‌خواهیم توضیح کنیم، کار پخت‌وپز را به خود اهالی بسپاریم و تامین مواد اولیه توسط خیرین و نیروهای جهادی انجام شود. این‌ها باعث می‌شود که توقع اضافی ایجاد نشود. این اتفاق سبب می‌شود تاثیر گروه‌های جهادی یک تأثیر محرک و مثبتی باشد نه یک تأثیر مقطعی و کمک‌هایی که باعث تنبلی یا ایجاد توقعات منفی در مردم بشود.»

لازمه محرومیت‌زدایی نگاه ریشه‌ای داشتن است/ حضور مداوم در یک منطقه ثابت، تاثیرگذار تر است

به صورت کلی نیروهای جهادی باید نگاهشان ریشه‌ای باشد. توزیع بسته ارزاق و امثالهم کارهایی است که در بعضی شرایط مثل کرونا، ضروری و اجتناب ناپذیر است ولی ما اگر کل کارمان بخواهد این باشد قطعاً درست نیست. ما باید سعی کنیم به قول معروف ماهیگیری را یاد مردم بدهیم. همچنین سعی کنیم محرومیت این مناطق را رفع بکنیم. شاید یک فرق ویژه گروه‌های جهادی با موسسه‌های خیریه _چه داخلی و چه خارجی_ این است که بچه‌های جهادی دوست دارند و تلاش می‌کنند این محرومیت خیلی زود برطرف می‌شود و خود آن افراد مناطق محروم از این وضعیت در بیایند. لازمه این اتفاق، کارهای ریشه‌ای است که هم باید در عرصه‌های زیرساختی انجام بشود هم در عرصه‌های اشتغال‌زایی.

یک سری از گروه‌ها هستند، که ممکن است صرفاً بیايند و یک بار، یک اردو را برگزارکنند و سری بعد آنها، بشود دو سال دیگر. این‌ها به احتمال زیاد مناطقی را که برای فعالیت‌های جهادی انتخاب می‌کنند در حد همان یک یا دو بار می‌باشد، تاثیر خودش را دارد و نمی‌توانیم بگوییم همان یک یا دو بار حضورشان در منطقه تاثیری ندارد، اما گروه‌ها و مجموعه‌های

جهادی را هم داریم که کارشان شکل یافته تر و مداوم تر است و مثلاً چندین سال است که دارند فعالیت‌های جهادی انجام می‌دهند، اینها اکثراً سعی می‌کنند که یک منطقه را به عنوان منطقه هدف خود برای یک فعالیت چندساله انتخاب کنند. مثلاً فرض کنید طی ۱۰ اردوی جهادی در مدت ۳ سال، بگویند این منطقه را از این شاخص به این شاخص رسانده‌ایم. توصیه ما هم به بچه‌های جهادی همین است که منطقه هدف خود را سعی کنند منطقه هدف ثابتی قرار دهند که تاثیرگذاری آنها موثرتر و بهتر باشد.»

اشتغال‌زایی، تسهیل‌گر و کمک‌کننده به چرخه اقتصاد مناطق محروم

در عرصه اشتغال زایی نقش گروه‌های جهادی بیشتر نقش تسهیل‌گر و کمک‌کننده به چرخه اشتغال در مناطق محروم است. مسئول قرارگاه جهادی انصارالزهره اضافه کرد: «برای ایجاد اشتغال از صفر، شاید بتوان گفت خیلی از گروه‌های جهادی توان، ظرفیت و امکانات مالی آن را نداشته باشند. اما می‌توان با استفاده از ظرفیت افراد متخصص، چرخه‌های اقتصاد موجود را رشد و گسترش داد و مشکلات آن را برطرف کرد. همچنین باید از روش‌های جدید علمی استفاده کرد یا با آموزش کارهای جدید باعث ایجاد شغل شد. در واقع گروه‌های جهادی باید برای اقتصاد مردم نقش تسهیل‌گر را داشته باشند. آموزش‌ها و فعالیت‌های صنایع دستی و خانگی، کمک به بحث دام و کشاورزی هم از جمله فعالیت‌هایی است که در سال‌های اخیر گروه‌های جهادی بیشتر تمرکز کرده‌اند تا بتوانند در این عرصه‌ها به مردم مناطق محروم کمک کنند. ما حتی برخی از گروه‌هایی را داریم که به صورت ویژه فقط کار اقتصادی می‌کنند و با همین روش مهارت‌افزایی انجام تیم‌های دانشگاهی و می‌دهند. اینجا حضور گروه‌های دانشگاهی می‌تواند کمک بزرگی بکند.»

ایجاد امید صادقانه و ارائه راهکار

ضرورت و نقش امید آفرینی در پخش برنامه های رسانه ملی در شرایط همه گیری کرونا

قرنطینگی باعث بی حوصلگی، بی حالی و درموردی دچار افسردگی با درجه پایین خواهد شد. هر چند ویروس کرونا باعث شده که خانواده بیشتر در کنار هم، شنونده خوبی ها باشند و احساس دلبستگی های مفیدی را تجربه کنند؛

امام مکن است دچار آسیب هایی نهفته چون وسواس، اضطراب و افسردگی شوند که باعث پر خاشگری و عصبانیت و وسواس کلامی- رفتاری گردند. باتوجه به وجود ویروس کووید ۱۹ و آسیب های ذکر شده رسانه ها وظیفه و نقش مهمی بر دوش دارند و اینجاست که یکی از کارکردهای اصلی رسانه یعنی امید آفرینی مشخص می شود.

عملکرد رسانه

عملکرد رسانه ها در زمینه اطلاع رسانی و آگاهی بخشی به جامعه و مردم در زمینه ویروس کرونا و دعوت به

کار بست توصیه ها و دستور العمل های بهداشتی،

در موضوع بیماری کووید ۱۹، اصحاب رسانه در کنار کادر درمان بودند و شاهد یک جهاد و رزمایش رسانه ای در کل کشور بودیم. نقش رسانه ها در جهت دهی فکری، فرهنگی و ساختار هویت ملت ها و ارتقای اخلاق و معنویت در جامعه بسیار مهم و تضمین کننده است. ایجاد روحیه تعامل در بین مردم، افزایش مشارکت مردم در حل مسائل اجتماعی و ایجاد آرامش در فضای جامعه در شرایط بحران از کارکردهای مهم صدا و سیما است. رسانه ها مهم ترین عامل برای امیدوار کردن مردم هستند و به نظر می رسد که قدم اول برای ایجاد این امید، جلب اعتماد مخاطب است. وقتی رسانه ها تمام اخبار مهم را پوشش دهند، واقعیت ها را منعکس کنند و در بین رسانه ای شدن اخبار و اتفاقات، زاویه ای پنهان نشود، و همچنین مثبت و منفی را با هم بیان کنند و در نهایت تصویر درستی از واقعیت ها به مردم داده شود؛ فاصله بین واقعیت های موجود و نحوه انعکاس این واقعیت ها وجود نداشته و مردم به رسانه ها اعتماد می کنند و امروزه رسانه ای موفق است که نیاز مخاطب را شناسایی و به موقع پاسخگوی آن باشد؛ این

روند می تواند به امیدواری ختم شود.

ایجاد امید با پوشش صادقانه و ارائه راهکار

درواقع برنامه های صدا و سیما می توانند برای مخاطب امید ایجاد کنند اما متأسفانه با شرایط موجود در جامعه مردم هر روز ترس و اضطراب و نگرانی دارند. بنابراین رسانه ها در ایجاد امید و ناامیدی میان مردم حاضر بسیار زیادی دارند اما صدا و سیما ما در حال حاضر تبدیل به یک بنگاه تبلیغاتی شده که با برگزاری مسابقه و قرعه کشی و تبلیغات، درآمدزایی می کند و هیچ بازدهی دیگری ندارد. وقتی خبر کذبی پخش می شود مخاطب را بی اعتماد می کند و ریزش مخاطب اتفاق می افتد. بنابراین یکی از مواردی که می تواند مردم را به رسانه ها و به خصوص صدا و سیما امیدوار کند تا بتوانند اعتماد کنند، این است که اخبار را به صورت واقعی و صادقانه پوشش دهند. علاوه بر این باید در کنار پوشش صادقانه اخبار نیاز مخاطب را شناسایی کنند و در واقع ارائه و کار بست راهکار درست می تواند تا حد زیادی اعتماد مخاطب را جلب کنند.

تاثیر رسانه بر امید مردم

امیدواری صرفاً نقش رسانه ها و صدا و سیما نیست و بحث عملکرد دولت و مسئولین راهم شامل می شود اما نقشی که صدا و سیما به عنوان یک رسانه می تواند داشته باشد این است که یک حوزه اجتماعی را به صورت واقعی نشان دهد و رویکرد مطالبه گری را ارائه کند تا زمینه اعتماد سازی انجام شود. صدا و سیما باید کاملاً بدون جهت گیری فعالیت کند؛ مردم هم خیلی خوب متوجه می شوند که صدا و سیما در چه بازه های زمانی تغییر ایده می دهد. بنابراین نقش مطالبه گری اجتماعی و حضور پررنگ نهادهای مدنی می تواند اعتماد مردم به صدا و سیما را برگرداند

چگونه در رسانه داشتن امید و روحیه بالا را در شرایط کرونا یاد بگیریم؟

در برنامه های مختلف صدا و سیما از حضور کارشناسان روانشناسان متخصص همچون دکتر انوشه برای ایجاد روحیه امید استفاده می شود و دکتر انوشه می گوید: خداوند، نه با قحطی، نه با خشکسالی، نه با سیل و طوفان و...، با هیچ کدام این ها به شما ثابت نمی کند، به کره ای که برای تو ساخته است، حواست باشد، ویروس کرونا را برایتان می فرستد، آن را نمی بینید، ولی وجود دارد. تا همدلی، همدردی و هم فکری را یاد بگیرید. تا یاد بگیرید طبقه بالا و پایین می تواند نگرانی هایشان از یک جنس باشند.

ما مردم برنامه های صدا و سیما را تنها برای سرگرمی نگاه نکنیم؛ هر روش و رفتاری که در برنامه ها با تلاش دست اندرکاران ساخته می شوند به مردم می خواهند امید و رفتار درست در وضعیت کرونا را آموزش دهند؛ اولین روش امید داشتن، دور شدن از عصبانیت و خشم است.

در برخی از برنامه های سیما به صبر اشاره شده است و کرونا توانست صبوری را به مردم یاد دهد و با استفاده از سخنان آرام بخشی که به یکدیگر می گوئیم امید داشتن را هدیه می دهیم و چه هدیه ای بهتر از امید می باشد. روحیه بخشی به مردم با رویکرد کاهش استرس باید مورد توجه رسانه ها قرار گیرد؛ همچنین رسانه ها در آگاهی بخشی مردم و اطلاع رسانی درست، بار سنگینی بر دوش دارند، برقراری آرامش در جامعه و دور کردن مردم از التهاب و اضطراب بسیار مهم است که بخش زیادی از این وظیفه مهم بر دوش رسانه ها است.

بیشتر از آنچه می‌خوانید فکر کنید.
اگر به صرف خواندن عادت کنید، در
بین متنها و نظرها محدود می‌شوید

نوزدهم فروردین ماه سالروز شهادت شهید صدر